

# PHÂN TÍCH XU HƯỚNG TỶ GIÁ USD/VND 6 THÁNG CUỐI NĂM 2009

ThS. ĐÀO MAI

DH Ngân hàng – TP. HCM

## Tỷ giá USD/VND sẽ tăng hay giảm trong thời gian tới?

Nhiều chuyên gia kinh tế thận trọng, thường nói nước đôi khi trao đổi về vấn đề tỷ giá.

Trong bài viết này, chúng tôi hy vọng có câu trả lời rõ ràng hơn, qua phân tích tình hình kinh tế hiện tại của Việt Nam cùng các yếu tố vĩ mô trong nước và thế giới tác động đến tỷ giá USD/VND.

### 1. Về kim ngạch xuất khẩu

Kim ngạch xuất khẩu trong 5 tháng đầu năm 2009 giảm 6,8% so với cùng kỳ năm trước. Đáng chú ý là kim ngạch xuất khẩu của gần hết (12/13) các nhóm hàng xuất khẩu chủ lực, thuộc câu lạc bộ tỷ dollars của Việt Nam như dầu thô, than đá, hàng dệt may, hàng giày dép, thủy hải sản, cà phê, nhân điều, cao su, gỗ và sản phẩm gỗ, sản phẩm điện tử & linh kiện máy tính, sản phẩm chất dẻo; đều giảm mạnh khoảng 20% so với cùng kỳ năm trước; trong đó đặc biệt nhất là các mặt hàng dầu thô, dây điện cáp điện, cao su đều giảm mạnh khoảng 50% so với cùng kỳ năm 2008. (chỉ còn gạo là mặt hàng xuất khẩu chủ lực duy nhất của Việt Nam giữ được tiến độ xuất khẩu)

Theo Tổng cục Thống kê, Việt Nam đang có dấu hiệu nhập siêu trở lại khi tháng 5/09, kim ngạch xuất khẩu ước đạt 4,4 tỷ USD, nhập khẩu 5,9 tỷ USD (nhập siêu 1,5 tỉ USD; tháng 4/09 cũng nhập siêu 1,178 tỉ USD).

7 tháng còn lại của năm 2009 xuất khẩu cũng khó có thể tăng, bởi tình hình sản xuất nhiều sản phẩm xuất khẩu ở trong nước gặp khó khăn, và thị trường chủ yếu tiêu thụ các mặt hàng xuất khẩu của Việt Nam như Hoa Kỳ, EU, Nhật Bản...

đều đang lâm vào tình trạng suy thoái trầm trọng, sức mua giảm mạnh.

Rõ ràng, chỉ tiêu 72 tỷ USD kim ngạch xuất khẩu năm 2009 của Việt Nam là rất khó thực hiện (dù đã được Quốc hội điều chỉnh từ mục tiêu tăng 18% xuống còn 13%)

### 2. Về kiều hối

Theo thống kê của Liên Hợp Quốc, hiện có 3 triệu người Việt Nam sinh sống và làm việc tại nước ngoài, và Việt Nam nằm trong top 10 nước nhận tiền kiều hối nhiều nhất thế giới

Trong những năm gần đây, dòng kiều hối đổ về Việt Nam ổn định và tăng dần. Mức kỷ lục đạt 8 tỷ USD trong năm 2008. Nguồn kiều hối hàng năm chuyển về Việt Nam chủ yếu do thân nhân người Việt sinh sống và đi làm việc ở nước ngoài gửi về. Hoa Kỳ là nơi kiều bào ở hải ngoại tập trung đông đảo nhất, cũng là nơi mà kiều hối gửi về Việt Nam chiếm phần nhiều nhất.

### Thống kê kiều hối chuyển vào Việt Nam từ năm 2000-2008 (Đơn vị: Triệu dollars)

Chỉ tiêu	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Kiều hối	1757	1820	2100	2700	3200	3800	4700	5500	8000

*Nguồn: Kinh tế Việt Nam và thế giới 2008-2009*

Tuy nhiên, nguồn này đã bị suy giảm nghiêm trọng từ đầu năm đến nay do nạn thất nghiệp lan tràn khắp thế giới (từ cuộc khủng hoảng tài chính toàn cầu) đã tác động đến nhiều người Việt đang sinh sống ở nước ngoài kể cả những lao động xuất khẩu.

Theo số liệu thống kê của bang California (nơi có số đông Việt kiều sinh sống và thường xuyên gửi USD về Việt Nam cho thân nhân), gần hết các cơ sở kinh doanh của người Việt đều thua lỗ. Hơn 50% trong tổng số gần 70.000 tiệm nail của người

Việt đã phải đóng cửa; số còn lại đang hoạt động cầm chừng.

Ngoài ra, số khách du lịch quốc tế đến Việt Nam cũng giảm mạnh hơn 50% làm giảm số thu ngoại tệ từ nguồn này.

Tác động của khủng hoảng kinh tế toàn cầu chắc chắn sẽ còn ảnh hưởng đến nguồn kiều hối đổ về Việt Nam, ít nhất là từ nay đến cuối năm.

### 3. Đầu tư nước ngoài suy giảm mạnh

Một trong những biểu hiện rõ nét nhất của tác động khủng hoảng kinh tế thế giới đến nước ta là sự suy giảm số thu hút vốn FDI. Năm tháng đầu năm 2009, vốn FDI chỉ thu hút được gần 6,7 tỷ USD, giảm hơn 40% so với cùng kỳ năm trước.

Tỷ lệ giải ngân so với vốn đăng ký cũng giảm. Hết Quý I/2009, tỷ lệ này chỉ đạt 5%, cho thấy số vốn đi vào triển khai trên thực tế là rất thấp.

Thu hút vốn và tỷ lệ giải ngân vốn của Việt Nam đang ở mức thấp nhất trong vài năm trở lại đây, và chắc chắn sẽ còn tiếp tục chịu ảnh hưởng của cuộc khủng hoảng tài chính thế giới.

Năm	Thu hút vốn FDI (tỷ USD)	Tỷ lệ giải ngân so với số vốn đăng ký
2007	20,3	37,6%
2008	64,1	17,9%
2009		
Quý I	0,2	5%
5 tháng đầu	6,7	

*Nguồn: Bộ KH-ĐT*

### 4. GDP giảm

Năm 2007, tốc độ tăng trưởng GDP của Việt Nam là 8,48%. Năm 2008 giảm còn 6,25%. Chỉ tiêu tăng trưởng GDP năm 2009 từ 6,5% đã được điều chỉnh xuống còn 5% nhưng theo các chuyên gia kinh tế, tỷ lệ này cũng rất khó đạt được. vì diễn biến của cuộc khủng hoảng tài chính toàn cầu vẫn còn phức tạp, khó định lượng, và Việt Nam cũng nằm trong vùng ảnh hưởng của sự suy giảm này.

### 5. Giá cả tăng

Các yếu tố sản xuất đầu vào quan trọng như xăng dầu, điện, nước đều tăng giá. Tháng 4/09, giá xăng dầu đã tăng 10% (tăng 1.000 đồng/lít); Ngày 8/5/09, giá bán lẻ xăng dầu lại được chính



phủ duyệt tăng thêm 500 đồng/lít. Giá xăng dầu tăng làm chi phí vận chuyển, chi phí sản xuất tăng. Giá xăng dầu chắc chắn chưa hết tăng, do quy định mỗi lần tăng không được vượt mức 500 đồng/lít, nên ngay sau khi vừa được tăng giá, các doanh nghiệp xăng dầu vẫn tiếp tục đề xuất tăng giá thêm trong những ngày tới.

Từ tháng 3/2009, giá điện mới (hơn 1.000đ/kWh) đã tăng 10% so với năm 2008 (Theo thông tư số 05/2009/TT-BCT ngày 26/02/2009); nhưng “Ông điện” vẫn đang lăm le tăng giá tiếp cho đủ tốc độ tăng giá điện bình quân từ 20 – 30% trong hai năm 2009-2010.

Khung giá nước mới theo quy định của Bộ Tài chính ban hành trong tháng 5/09 (Thông tư số 100/TT/BTC ngày 20/05/2009) đã lên đến mức 12.000đ/m<sup>3</sup> nước sạch.

Chỉ số giá tiêu dùng 5 tháng đầu năm đều đặn tăng, trong đó mức độ tăng của tháng sau cao hơn tháng trước (tháng 4 tăng 0,35% so với tháng 3; tháng 5 tăng 0,44% so với tháng 4. Nếu so với năm 2008, CPI của năm tháng đầu năm 2009 đã tăng 11,59%.

Mặc dù Thống Đốc Ngân hàng Nhà nước vừa tuyên bố không để phá giá đồng Việt Nam; nhưng với việc giá cả các mặt hàng đồng loạt tăng, giá vàng đã vượt mức 20 triệu đồng/lượng và vẫn tiếp tục tăng, thì thực tế VND đang bị mất giá.

**6. Gói kích cầu của chính phủ và nỗi lo lạm phát**

Ngày 12/5, chính phủ đã chính thức công bố gói kích cầu có giá trị 143.000 tỷ đồng, tương đương 8 tỷ USD. Gói kích cầu này được đánh giá là một quyết sách nhạy bén và kịp thời của chính phủ nhằm thúc đẩy tốc độ tăng trưởng kinh tế trước cuộc suy thoái kinh tế toàn cầu. Tuy nhiên, nhiều chuyên gia kinh tế cũng bày tỏ mối quan ngại về qui mô gói kích cầu này khi nó chiếm tới gần 10% GDP. So sánh với các nước trên thế giới sẽ thấy cơ sở của mối quan ngại này.

**Qui mô các gói kích thích kinh tế so với GDP của một số nước**

Quốc gia	% Các gói kích thích kinh tế so với GDP
Pháp	1,3%
Nhật Bản	2,2%
Canada	2,7%
Đức	3,4%
Trung Quốc	4,4%
Hoa Kỳ	4,8%

*Nguồn: Quỹ Tiền tệ Quốc tế*

Ngay như Hoa Kỳ, quốc gia đang được cho là có quyết sách táo bạo dưới thời Tổng thống Barack Obama đương nhiệm, thì tỷ lệ này cũng chỉ đến 4,8%GDP.

Vì vậy, chính Ủy ban Tài chính – Ngân sách Quốc hội (VN) phải lên tiếng rằng đã có dấu hiệu cần được lưu ý khi chính phủ sử dụng gói kích cầu 9 tỷ USD (nếu tính cả 17.000 tỷ đồng bảo lãnh vốn vay, tổng gói kích cầu lên đến 160.000 tỷ đồng) với chính sách tài khóa nới lỏng này. Và nếu chính phủ sử dụng ngân khoản này không thực sự có hiệu quả, sẽ xảy ra tình trạng lạm phát giống như năm ngoái với tỉ lệ 23%.

**7. Trả nợ nước ngoài bằng USD**

Nguồn vốn hỗ trợ phát triển chính thức (ODA) từ nước ngoài bị thu hẹp và họ tăng cường sự kiểm soát vì bản thân các nước tài trợ đang bị suy giảm kinh tế. Sự tham gia của nhiều tỷ dollars từ nguồn này để bơm đẩy vào thị trường tiền tệ bị giảm sút nghiêm trọng.

Vay thương mại (phải trả vốn và lãi cao) nước ngoài của Việt Nam năm 2009 là 4,7 tỷ USD. Kế hoạch phải trả nợ nước ngoài của chính phủ năm 2009 là 930 triệu USD. Dự báo mức vay nước

ngoài của khu vực tư nhân là 1,7 tỷ USD, trong đó số giải ngân của các khoản vay mới trong năm 2009 khoảng 1 tỷ USD.<sup>1</sup>

Nợ nước ngoài phải trả bằng USD quá lớn sẽ là một yếu tố gây thiếu ngoại tệ trong nước do khi đến hạn, các tổ chức phải mua ngoại tệ để trả vốn gốc và lãi vay nợ nước ngoài.

**8. Bội chi ngân sách**

Từ năm 2008 đến nay, ngân sách liên tục bội chi ở mức trên dưới 5% GDP. Trong khi kinh tế suy giảm, đời sống nhân dân và sản xuất kinh doanh gặp nhiều khó khăn, cả nước phải tập trung ngăn chặn suy giảm kinh tế thì bội chi ngân sách lại tăng và chi tăng lại tập trung phần lớn ở những khoản chi tiếp khách, hội nghị, hội thảo và chi không có trong danh mục chính thức; “các khoản chi khác” này tăng đến 154% (số liệu báo cáo của Ủy ban Tài chính – Ngân sách Quốc hội)

Với gói kích cầu và tình hình chi của chính phủ như hiện nay, bội chi ngân sách sẽ tăng lên khoảng 8% GDP.

**9. Hiện tượng thiếu ngoại tệ**

Các doanh nghiệp đang kêu thiếu ngoại tệ. Nhiều ngân hàng thừa nhận hiện nay nhu cầu mua ngoại tệ nhập khẩu vượt khả năng ngoại tệ để bán của ngân hàng.

Ngay như hệ thống Ngân hàng Công thương, là một trong những ngân hàng quốc doanh lớn của Việt Nam, còn thường xuyên có trạng thái ngoại tệ âm suốt 4 tháng đầu năm, phải xin hỗ trợ từ Ngân hàng Nhà nước để đáp ứng nhu cầu thanh toán nhập khẩu của các doanh nghiệp (trích lời Bà Bùi Như Ý, phó tổng giám đốc Ngân hàng Công thương VN trong cuộc họp báo ngày 16/5/09 do NHNN và Phòng Thương mại & Công nghiệp VN tổ chức).

Qua phân tích trên, nhìn thẳng vào thực tế, có thể nhận định tỷ giá USD/VND 6 tháng cuối năm 2009 chắc chắn sẽ tăng.

Dù tỷ giá giao dịch bình quân trên thị trường ngoại tệ liên ngân hàng trong tháng 5/09 khá ổn định ở mức 1 Đô la Mỹ = 16.935 Đồng Việt Nam; giá bán USD của các ngân hàng là 17.782 đồng/USD, giá USD tại thị trường tự do dao động quanh 18.000 đồng/USD. Tuy nhiên, nếu không có yếu tố bất ngờ đột phá, thì đầu năm 2010, khả năng tỷ giá 1USD vượt ngưỡng 20.000 đồng là không khó để xảy ra■

<sup>1</sup> Quyết định 457/QĐ-TTg của Thủ tướng chính phủ ngày 09/04/2009